

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Henrici Canisi[i] Noviomagi, Belgæ, Jn Academia
Ingolstadiensi SS. Canonum Profess. Ordinarii & Primarii,
Opera Quæ De Ivre Canonico Reliqvit**

Canisius, Heinrich

Coloniae Agrippinae, 1662

In Cap. Præterea 12.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62169](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62169)

EX hoc textu evincitur, patrem per judicem Ecclesiasticum constringi posse, ut uxorem filio suo apud se retentam restituat, ex sententia Bernardi, Panormit. Præpositi & Butrii hic. Facti species hæc proponitur. Rex Angliæ, ortâ dissensione inter se & filios suos, detinuit eorum uxores. Quæ de causa aditus S. Pont. mandavit Archiepiscopis, Episcopis & aliis Prælati Angliæ, ut patrem moneant de restituendis uxoribus, & si non paruerit, interdiciant divina officia in ipsius Regno celebranda.

Ratio decisionis hæc est, quod etsi per matrimonium, filii non exuantur patri potestate, §. qui igitur Inst. De patria potest. quemadmodum neque filia, l. 2. §. 1. D. Solutio matrim. non tamen uxores eorum lubiticiuntur socii potestati; cum hic modus induenda patri potestatis nullo jure extet: imò receptum est in filia in potestate patris sui adhuc existente, quod, si in vita ab eo detineatur, possit maritus contra eundem patrem agere interdicto ad exhibendam & à se abducendam uxorem, per text. in l. 2. D. De exhiben. liber. §. l. 3. C. eod. & l. Si in vita. C. De nupt. ¶ cum hac in re majus sit vinculum matrimonii, quam patrie potestatis, l. 1. in fine D. d. tit. De liberis exhib. l. Possessionum 11. C. Commun. patrisque judicii. Dixi, si in vita detineatur uxor à patre, vel ab alio quopiam; quia si volens absit uxor, agetur dumtaxat contra eam, implorato judicis officio, sive is Ecclesiasticus, sive secularis sit, ut ad maritum

redeat, l. fin. & ibi Glos. D. De lib. exhib. Panorm. & Bart. hic.

Neque obstat, quod matrimonii Judex Ecclesiasticus sit, non secularis, c. 2. sup. De judiciis, c. Lator 5. cap. Causam 7. inf. Qui filii sint legu. & Concil. Trid. Sess. 24. can. 12. de Sacram. matrim. Quia id verum est, ubi de jure matrimonii, hoc est, an legitime contractum sit matrimonium, an filii ex legitimo matrimonio nati; nam his & similibus casibus tantummodò Judex Ecclesiasticus aditur, jam dictis jurib. Secus, ubi agitur de recuperanda uxore, & sic judicium quasi possessionium intentatur; hoc enim æquè per judicem sacralem exerceri potest, cum nihil commune habeat possessio cum proprietate, l. Naturaliter 12. §. 1. D. De acquir. vel amitt. possess. & facti textus in cap. 2. De jurejur. lib. 6. Ad Ecclesiasticum verò Judicem quoque pertinet hujus rei judicium, propter peccatum, quod incurrit mulier, subtrahendo marito conjugale debitum: cum, ut inquit D. Paulus, mulier non habeat potestatem corporis sui; sicut è diverso nec vir sui corporis, sed mulier, 1. Corinth. cap. At ubi peccatum vertitur, dubium non est, rectè adiri Judicem Ecclesiasticum.

Quod autem subiicit textus noster de officiis divinis interdicendis, pertinet ad interdictum Ecclesiasticum, de quo videantur, quæ tradidit Summa Juris Canonici, in §. Non tamen interdicti 4. tit. De sentent. excommunicat.

In Cap. Præterea 12.

SUMMARI A.

1. Affinitas ex fornicario coitu qualiter impediatur matrimonium.
2. Allegans propriam surpituadinem an audiendus.

Decisio hujus textus singularis est, & notatu digna, qua dissolvuntur sponsalia ob dictum unius asserentis, se cognovisse sponsam sui consanguinei. Species facti hæc proponitur. Titius cum sponsalia contraxisset cum Mævia, supervenit Sempronius consanguineus ipsius Titii, Episcopo denuntians, se deliquisse, id est, rem habuisse cum Mævia: noluit tamen id pro palare, propter metum & potentiam Mæviæ. Quæ de re consultus S. Pont. rescribit hoc cap. nostro, prohibens matrimonium contrahi inter Ti-

tium & Mæviam, præterquam si juramentum intervenit. Rationem hanc adferens, ne decretius, inquit, inde contingat, videlicet propter affinitatem, quæ inter Titium & Mæviam orta fuit ex Sempronii concubitu cum ipsa Mævia, ¶ Quæ matrimonium contrahendum impedit, & contractum dirimit, c. Fratemitas 7. cum duob. seqq. De eo qui cognovit consang. uxoris sue, c. 2. De consang. & affinit. dum tamen Sempronius attigerit Titium intra quartum consanguinitatis gradum; quod necesse est hoc jure Decretalium, cap. Non debet d. tit. De consang. & affinit. Secus hodie ex dispositione Concilii Trid. quo affinitas, quæ ex fornicatione nascitur, restricta est ad primum & secundum consanguinitatis gradum, sicut videre est Sess. 24. cap. 4. de reformat.

Duo autem ex hoc textu nostro noranda occurrunt.

currunt. Unum, quod Sempronius consanguineus Titii, allegans turpitudinem suam, id est, quod cum sponsa Titii concubuerit, audiatur, contra textum in cap. Inter dilectos 8, & ibi notat Glos. sup. De donationib. & in l. 4, C. De revoc. donation.

Alterum est, quod ad dictum unius Sempronii matrimonium contrahi prohibeatur, quod & adversari videtur textui in c. Licet 23, in fine sup. De testib. & in l. Jurisjurandi 8, De testib. quibus non admittitur testimonium unius testis.

Verum utrumque in specie Cap. nostri permittitur, propter periculum animæ, quod fortè subest ob allegatam affinitatem. Siquidem tutius est in re dubia certum accipere pro incerto, hoc est, ut statuamus potius concubitum inter Sem-

pronium & Mæviam intercessisse ad impediendum matrimonium, quam ut opinemur non intercessisse; ne si fortè intercesserit, matrimonium contrahatur inter affines, contra præscriptum sacrorum Canonum, sicut in simili specie videre est in c. 3, sup. eod. Tum quoque res est non magni præjudicii, si sponsalia inter Titium & Mæviam hac de causa distrahantur, cum facile invenire possint similem, cum quo contrahant.

Quod autem addit textus, nisi iuramentum intervenisset, ed pertinet, ut, si sponsalia iuramento confirmata sint inter Titium & Mæviam, ad dictum unius, scilicet Sempronii, matrimonium impediti non debeat, propter periculum perjurii; ac proinde cautiùs hæc res tractanda est, c. 3, De elect. lib. 6.

In Cap. Veniens 13.

Hujus Cap. sententia hæc est, quod mulier invita in uxorem ducta, si postea alteri nubat, valeat hoc posterius matrimonium, abrogato priore, quod ipso jure nullum fuit, nisi metus, antequam cum secunda contraheretur, purgatus fuerit per subsequentem consensum

ipsum mulieris, videlicet propter spontaneam cohabitationem vel copulam, c. Ad id 21, & ubi latius h. tit. & cap. 2, De eo qui duxit in matrim. &c. Quod autem metu initum matrimonium ipso jure nullum sit, dicam inf. cap. proximo.

In Cap. Veniens locum 14.

SUMMARI A.

1. Matrimonium metu contractum ipso jure nullum est.
2. Non etiam alii contractus.
3. Matrimonii bona tria.
4. Iuramentum metu extortum non supplet defectum consensus.
5. Iuramentum qualiter sortiatur naturam actus, cui apponitur.
6. Iuramenta quando servanda.
7. Ei succurri non debet, qui sibi ipsi necessitatem injecit.
8. Metus justus quis.
9. Metum justum patitur quis etiam in liberis suis.
10. Iustus metum an verba minatoria inferant.
11. Metus reverentialis an impediatur libertatem matrimonii.
12. Metus ex præscripto juris illatus non obest matrimonio vel alteri contractui.
13. Vt & metus juxta naturam vel ab alio tertio illatus,

EX hoc Cap. planum sit, matrimonium libero consensu contrahi oportere, adeo quod metu contractum ipso jure sit nullum, consensus text. in c. Signifi. avit inf. De eo qui duxit in matrim. & in l. Nec filium 12, C. De nupt.

† Aliter obtinet in aliis contractibus, qui etsi metu initi sint, tamen ipso jure valent, cum coactus consensus etiam consensus sit, l. Si mulier 21, §. penult. D. De eo quod metus causa, cap. 1, xv. q. 1. Sed per actionem quod metus causa rescinduntur, d. §. penult. & passim toto tit. D. & C. De his, qua vi metusve caus. Diversum verò est in matrimonio, eo quod coactæ nuptiæ soleant habere difficilem exitum, text. hic & in c. Requisivit 17, eod.

Reddit aliam rationem hic Panormit. quod in matrimonio tria hæc bona insunt, Sacramentum, proles, & fides, can. Omne itaque xxvii. q. 2, & c. fin. inf. De condition. appof. Quæ substantialia bona appellantur, eo quod sine his matrimonium contrahi non possit, saltem quod attinet ad prolem & ad fidem, d. c. fin. At verò hæc per metum exclu-

T

ducur.